

31/12/18

נוהל פורום שיפוט של קרן המדען הראשי – תוכניות מחקר לשנת 2020

1. כללי

ועדות השיפוט המדעי אמונות על קביעת הרמה המדעית-מקצועית של הצעות מחקר המוגשות לבקשת תקצוב מקרן המדען הראשי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר. תפקיד ועדות השיפוט להמליץ לקרן המדען הראשי על תוכניות בעלות רמה מדעית-מקצועית גבוהה, שביצוען יביא מענה מחקרי מיטבי לנושאי מחקר שהוגדרו כחשובים לחקלאות ישראל ובהתאם ליעדי המשרד.

1.1 בחירת ועדת ההיגוי/שיפוט נעשית על ידי החוקר, במידה ויושב ראש הוועדה סבור שההצעה לא מתאימה לוועדה בראשה הוא מכהן ניתן לפנות ללשכת המדען ואנו נבחן את הנושא וזאת בטרם תחילת הדיונים.

2. נוהל עבודה טרם דיון

עם קבלת ההחלטה מי מהתוכניות המוגשות עובר לפעימה השנייה – קרי דיון מדעי, יושב ראש הוועדה יבנה יחד עם נציג המדען הראשי רשימה של מעריכים פוטנציאליים שזהותם תהייה חסויה וידועה רק ליו"ר הוועדה.. נציג לשכת המדען יפנה אליהם ויבקש את אישורם לשפוט את תוכניות המחקר על ידי שליחת תקציר התוכנית. לאחר הסכמתם, תשלח אליהם תוכנית המחקר המלאה בצירוף טופס חוות דעת מעריך בו ימלאו את חוות דעתם המקצועית על המחקר. חוות דעת חיצונית אילו יוצגו בפני ועדת השיפוט בדיוניה ויהוו חלק משיקול הדעת והערכת המחקר המוגש. למען הסר ספק, אין חובת יושב ראש ועדת השיפוט לשלוח כול תוכנית לרפרנטורה חיצונית. לעיתים יש בקרב חברי ועדת השיפוט את הידע המקצועי והיכרות עם תחום ההגשה שיאפשר להם לשפוט את המחקר ללא סיוע חוות דעת חיצונית. במקרה של מחקרים מתחדשים או נמשכים לתקופות מחקר נוספות, יפנה יו"ר ועדת השיפוט אל מנהל הבקרה של קרן המדען כדי לקבל חוות דעת על אופן ביצוע המחקר בתקופת המחקר הקודמת.

3. אופן קבלת החלטות ועדות השיפוט

החלטות הוועדה בדיון יתבססו על רמתן המדעית של הצעות המחקר והתאמתן של צוות המחקר, תוך התחשבות בחוות דעת הרפרנטים (באם יש) שנתנו הערכה להצעות. החלטות הוועדה הינן בגדר המלצה מקצועית למדען הראשי ומימומן מותנה בקיום תקציב ובאישור ועדת מכרזים.

החלטת הוועדה לגבי כל מחקר תכלול את: הציון הכללי של התוכנית, בסולם מ-1 עד 10, כאשר 10 הוא מצוין; מספר השנים המומלץ למימון; התקציב המומלץ לתוכנית המחקר, נימוקים להחלטה (מפורטים ככול האפשר) ושינויים בתוכנית עבודה (אם יש).

3.1 עם קבלת ההחלטות של ועדות ההיגוי ועדכון החוקרים בהחלטות אילו, יועברו ההצעות שעברו בהצלחה לשלב השיפוט המדעי. בשלב השיפוט המדעי יפוצלו לשני מסלולים, זאת בכול ועדות השיפוט (למעט חריגים כמפורט בהמשך), זאת בהתאם להחלטת החוקר המגיש לאיזה מסלול הצעתו מתאימה ובו תישפט. **מסלול 1 – מחקרים בעלי אופי הבנתי תשתיתי כמפורט בפתח הקול הקורא, מסלול 2**

– מחקרים בעלי אופי יישומי עם פוטנציאל הטמעת הידע בטווח הקצר. וועדות השיפוט ישלחו לקרן המדען בתום ההליך שני דרוגים נפרדים בהתאם לשני המסלולים. כמקובל כיום, לכול הדירוגים יתבצע ציון תקן, השנה כמו בשנת 2019, הדירוג וציון התקן יקבע למחקרים במסלול 1 בנפרד מהמחקרים במסלול 2.

3.1.1 תקציב הקרן המרכזית לשנת 2020 יפוצל באופן הבא: 50% מהתקציב המיועד בשנה זו יוקדש למחקרים במסלול 1, ו- 50% למחקרים במסלול 2. באם יישאר תקציב באחד מהמסלולים בשל הגשה מועטה של תכניות או בשל ציונים מדעיים נמוכים (הכול כמפורט בכללי הקרן) רשאי המדען להעביר את יתרת התקציב למסלול השני.

3.1.2 למחקרים במסלול 2 יתן בונוס בציון הסופי המשוקלל בגובה של 10% באם יביאו מימון משלים בגובה של 50% מתקציב המחקר במבוקש ממועצות יצור/שולחנות מגדלים. מכתב התחייבות מהחשב של הגוף המממן יצורף לתוכנית המחקר עם מועד הגשת המחקרים בהתאם ללוח הזמנים המופיע בקול הקורא. מאידך ניתן לצרף מכתב ברוח זו בכול שלב של ההיגוי והשיפוט ועד 15 אוגוסט 2019.

3.1.3 בחירת המסלול תהיה של החוקר הראשי. בחירתו תישאר חסויה בלשכת המדען עד תחילת שלב השיפוט המדעי.

3.1.4 קיימות בקרן המדען וועדות שיפוט שמטבען אינן מתאימות לשני מסלולים ובהן השיפוט יתקיים אך ורק במסלול בודד כמקובל כיום: וועדות אילו הן: ביוטכנולוגיה, ננוטכנולוגיה, חדשנות, וכלכלה חקלאית. הן תישפטנה במסלול מס' 1.

3.2 ציון

הציונים יינתנו בסולם של 1 עד 10, (10) הינו הציון הגבוה ו- (1) – הנמוך. ציון עובר מינימאלי יהיה 5.0. בנוסף, הוועדה תציין בנוסף גם את הנימוקים להחלטתה תוך הדגשת החזקות והחולשות של תכנית המחקר הנדונה.

3.2.1 משקולות לחישוב הציון הכללי של הצעת המחקר

הציון הכללי של וועדת השיפוט יהיה מורכב מהמשקולות הבאים: איכותה המדעית של התוכנית (25%), חדשנות המחקר (25%), סיכויי הצלחת המחקר (25%), התאמת צוות המחקר (25%). וועדת שיפוט "פיתוח" לא תתייחס לסעיף החדשנות בקביעת ציון השיפוט הסופי ומשקל האיכות המדעית יהיה 50%.

3.2 חישוב הציון הסופי של הצעת המחקר

החישוב שיערך בלשכת המדען על מנת לקבל את הציון המשוקלל הסופי של כל ההצעות יבוצע כדלהלן: ציון שלב ההיגוי יהווה 30% מהציון הכללי. ציון ועדות השיפוט יהווה 70% מהציון הכללי. ציון זה יעבור נרמול, כך שלכל הוועדות ולמסלולים שבתוכם יהיה ציון ממוצע אחיד וסטיית תקן אחידה. זאת, על מנת שוועדות מקלות, הנותנות ציונים גבוהים, לא יפלו לטובה על פני ועדות מחמירות, הנותנות ציונים נמוכים.

על בסיס הציון המשוקלל המנורמל הכולל (70% + 30%) תערך רשימת המחקרים שיומלצו למימון. סיום התקציב יהווה את הקו מתחתיו בדירוג לא ימומנו עוד מחקרים והכול במגבלות התקציב השנתי של הקרן. מחקרים שקבלו ציון משוקלל 5 ומטה יפסלו מדעית. ציון בונוס בגובה של 10% יינתן למחקרים במסלול 2 כמפורט בסעיף 3.1.2.

3.3 משך שנות המחקר

ככלל, ועדות השיפוט ימליצו על ביצוע מחקרים לשלוש שנים. במקרים מיוחדים וחריגים, ניתן להמליץ ביצוע תכניות מחקר לתקופה קצרה או ארוכה משלוש שנים על-פי האפשרויות להלן: תכניות מחקר אשר הועדות ימליצו על ביצוען לתקופה של פחות משלוש שנים, ייכללו באחת מהאפשרויות הבאות:

3.3.1 מחקר המומלץ לשנה אחת בלבד. מדובר בעיקר במחקרי התכנות להוכחת קונספציה חדשנית שלוועדה יש ספק באם לממן את המחקר לשלוש שנים.

3.3.2 מחקר המומלץ לתקופה העולה על שלוש שנות מחקר. במקרה שוועדת השיפוט משוכנעת שלא ניתן לקבל את תוצאות המחקר אלא לאחר תקופה העולה על שלוש שנים, ניתן לאשר מדעית את ההצעה גם לתקופה העולה על שלוש שנים, אך לא למעלה משש שנים. בכל מקרה, המימון יהיה תמיד רק לשלוש שנים. אין באפשרות הקרן להבטיח תקציב למחקר לתקופה העולה על שלוש שנים. בתום תקופה זו, יתבקש החוקר הראשי להגיש דו"ח מדעי מסכם ועדכון של תכנית המחקר לשלוש השנים הנוספות. מערך הבקרה של קרן המדען יקים צוות מיוחד שיבדוק את ההצעה ויקבע אם יש לחדש את תקצובה לתקופה נוספת של עד שלוש שנים נוספות.

3.4 חוות דעת בוחנים חיצוניים

לשכת המדען הראשי בונה מאגר בוחנים חיצוניים למתן חוות דעת לתוכניות מחקר שמוגשות למימון. יושב ראש ועדת השיפוט, יחד עם נציג המדען הראשי, יבחרו מתוך מאגר הבוחנים מועמדים למתן חוות דעת תוך הקפדה על שוויונית וחלוקת משימות אחידה בין כול הנמצאים במאגר ובכפוף לתחום המקצועי בו הוגשה הצעת המחקר (מתן חוות הדעת היא ללא תשלום). החוקר בעת הגשת הצעת המחקר יציין באתר המדען שמות של בוחנים שהוא מעוניין כי יבחנו את הצעתו וכן בוחנים אשר הוא מבקש שלא יבחנו את הצעת המחקר שהגיש. יושב ראש הוועדה ולשכת המדען אינם מתחייבים כי יפנו לבוחנים המומלצים והנושא בגדר בקשה בלבד.

חוות הדעת שנתנו על ידי הבוחנים החיצוניים (בעילום שם ופרטים מזהים) יועברו לעיונם של החוקרים הראשיים **(רק בפעילות הקרן המרכזית)**. תתאפשר תגובת החוקר הראשי להערות שופטי התכנית בכתב (בהיקף של עד 500 מילים), ובתוך חמישה ימים. דבר זה יאפשר לוועדה לשקול את עמדתה הסופית והמוחלטת לגבי ההצעה תוך התחשבות הן בעמדת הבוחנים והן בהתייחסות החוקר לעמדתם. חוות דעת של בוחנים חיצוניים שתגיע לאחר המועד בו נשלחו חוות הדעת לתגובת החוקר, תבוא לדין בישיבת הוועדה רק

בתנאי שאין בה ביקורת שלילית שהיה מן הראוי להביאה לתגובת החוקר וזאת על פי שיקול דעתו המקצועית של יושב ראש וועדת השיפוט.

3.5 התאמת תקציב המחקר

וועדת השיפוט תבחן את התקציב שהתבקש לביצוע המחקר. באם הוועדה תגיע למסקנה שהתקציב המבוקש אינו מתאים לבצוע המחקר, היא יכולה להמליץ על סכום אחר (גבוה או נמוך יותר). תקציב חריג ומנופח יכול להוות עילה לפסילת תכנית המחקר.

בכל מקרה שבו ועדת השיפוט תמליץ על שינוי בתקציב, יהיה עליה לנמק בצורה מפורטת את המלצתה ולציין אם יש צורך להתאים את תכנית המחקר לשינוי התקציבי ואלו סעיפים תקציביים וניסויים יש לשנות ובאיזה סכום. ועדת המו"פ העליונה של הקרן תקבע סופית את גובה התקציב של המחקר לאור ובהתחשב בהמלצות וועדת השיפוט ובתקציב המדען הראשי לשנה נתונה.

3.6 פרוטוקול וטפסים

בסיום הוועדה יושב ראש ועדת שיפוט יעביר דף ציונים של כל התכניות הנידונות לכל חבר צוות ועל החבר לתת ציון לכל תכנית. יושב הראש ירכז את דפי הציונים וישלח אותם למרכז ועדות המדען. יושב הראש יעלה את החלטות הוועדה לגבי כול מחקר ומחקר, תוך התייחסות לציונים שנתנו חברי הוועדה, לאתר המדען. על כול חברי הוועדה שהשתתפו בדיונים להיכנס לאתר המדען ולאשר את החלטות הוועדה על ידי חתימה אלקטרונית.

4. כללים נוספים לעבודת וועדת השיפוט

- 4.1** חוקר, החבר בצוות ועדת השיפוט, לא ישתתף בדיון כאשר ידון המחקר בו הוא שותף (גם אם אינו החוקר הראשי בתוכנית הנדונה).
- 4.2** כאשר יושב הראש משמש כחוקר ראשי או שותף בהצעה הנדונה בוועדה בה הוא מכהן, ימנה איש צוות אשר יעביר למרכז ועדות המדען שמות של מעריכים פוטנציאליים ואשר יסייע למרכז בהליך זה.
- 4.3** פורום מינימאלי לקיום ישיבה של ועדת שיפוט יהיה מחצית ממספר חברי הוועדה, ולא יפחת משני חברי ועדה.
- 4.4** כל הדיונים וההחלטות של הוועדה חסויים. זהות הבוחנים החיצוניים אינה לפרסום. הרכב חברי הוועדה אינו סודי.

5. סודיות הדיונים

במטרה להגן על המידע, המופיע בהצעות המחקר הנשפטות בקרנות המדען השונות ועל נושאים אשר יעלו במהלך הדיונים, להלן הנחיות חברי ועדת השיפוט הממונים על ידי המדען הראשי.

5.1 חבר וועדת שיפוט בעצם הסכמתו להיות חבר בוועדת שיפוט, נחשף להצעות מחקר אותן הוא מתבקש להעריך ולדרג בציונים במסגרת עבודת הוועדה. חבר וועדת שיפוט לא יחשוף מידע כלשהו, שהובא לידיעתו בפניו במהלך קריאת הצעות המחקר או בדיונים בוועדת השיפוט

5.2 המידע מתייחס לכל מידע המופיע בהצעת המחקר, בתגובות החוקרים להערות הרפרנטים במהלך תהליך השיפוט או מידע שנלמד במהלך הדיונים.

5.3 התחייבות חבר וועדת השיפוט לשמירת הסודיות, תעמוד בתוקפה ללא הגבלת זמן, אלא אם נתונים מסוימים מהצעת המחקר הפכו לנחלת הכלל בצורת פרסום מדעי, הרצאה או רישום פטנט.

5.4 חבר וועדת שיפוט לא יחשוף, בכל זמן שהוא, לגוף שלישי כל פרט מהמידע החסוי שהופיע בהצעת המחקר. חבר וועדת שיפוט מתחייב לא לנצל את המידע החסוי או כל חלק ממנו לצרכי פרסום, מחקר, או לכל מטרה אחרת מלבד למטרת הערכה והחלטה ודרוג הצעת המחקר בהתאם לנוהלי וועדת השיפוט בקרן המדען.

5.5 כל הצעת מחקר, חומר כתוב, תוצאות ראשוניות או כל פריט אחר אשר נמצא בהצעת המחקר ועלה בדיוני וועדת השיפוט ישמר בחשאיות על ידי חברי ועדת השיפוט ולא יועבר לכול גורם שלישי.

6. ערעורים

אין ערעורים על השיפוט המדעי בקרן המדען הראשי ועל החלטות וועדת המכרזים למחקרים. לעיתים, חוקרים שתכניותיהם נדחו, יכולים להעביר פניה לבקשת הסבר נוסף על הדחייה. המדען הראשי, על פי שיקול דעתו, יכול להעביר את הפניה, ליושב ראש ועדת השיפוט, לקבלת הסבר מפורט והכנת תשובה לחוקר הפונה. אין בהעברה זו משום קבלת ערעור על החלטת הפורום.

7. אישור תכניות שנדרשו לביצוע תיקונים

יושב הראש מתבקש לבדוק ולאשר תכניות אשר זכו במימון בקרן המדען (נא ראה הנחיות שלבי עבודה באתר). לאחר שהחוקר ביצע תיקונים בתכנית העבודה על פי דרישת ועדת השיפוט או ועדת המכרזים כגון קיצוץ/תוספת תקציב, הוספת/הורדת חוקר או יועץ או שינוי בתכנית העבודה. יושב הראש יקבל מכתב אשר מודיע לו שעליו להיכנס לאתר המדען ולבדוק ולאשר את התיקונים, זאת לאחר שרשות המחקר אישרה את התכנית המתוקנת. לאחר אישור יושב הראש יש להעביר את ההצעה ללשכת המדען. לתשומת ליבכם ניתן להחזיר לחוקר את ההצעה רק פעם אחת לתיקון ועל כן נבקש לפרט ולמקד ככל הניתן מדוע התכנית חוזרת שוב לתיקון.

טופס החלטת ועדת שיפוט להצעות מחקר לשנת 2019 קרן המדען המרכזית

שם ועדת השיפוט: _____

מס' תוכנית: _____

חוקר ראשי: _____

א. הערכת תוכנית המחקר

ציון כללי סופי: _____

9.0-10.0) הצעה מצוינת ומאוד מומלצת למימון
(8.0-8.9) הצעה טובה מאד
(6.0-7.9) הצעה טובה
(5.0-5.9) הצעה בינונית
(1.0-4.9) הצעה לא טובה שאינה מומלצת למימון

1. איכות הצעת המחקר: (25% שקלול)

(9.0-10.0) מצוינת
(8.0-8.9) טובה מאד
(6.0-7.9) טובה
(5.0-5.9) בינונית
(1.0-4.9) לא טובה, התוכנית לא מומלצת לביצוע

2. מידת החדשנות המדעית ו/או חשיבות החקלאית: (25% שקלול) (מסלול 1 יתייחס לעיקר חדשנות מדעית, מסלול 2 בעיקר לחשיבות החקלאית)

(9.0-10) מצוינת
(8.0-8.9) טובה מאד
(6.0-7.9) טובה
(5.0-5.9) בינונית
(1.0-4.9) לא טובה, התוכנית לא מומלצת לביצוע

3. סיכויי ההצלחה של החוקרים להשלים את המשימות המוצהרות במחקר: (25% שקלול)

(9.0-10) מצוינים
(8.0-8.9) טובים מאד
(6.0-7.9) טובים
(5.0-5.9) בינוניים

(1.0-4.9) לא טובה, התוכנית לא מומלצת לביצוע

4. התאמת צוות המחקר: (25% שקלול)

מצוינת (9.0-10)

טובה מאד (8.0-8.9)

טובה (6.0-7.9)

בינונית (5.0-5.9)

(1.0-4.9) לא טובה, התוכנית לא מומלצת לביצוע

ב. התאמת תקציב המחקר

רק אם תקציב המחקר אינו מתאים, יש לרשום את הסכום המומלץ החדש:

₪ _____

נימוקים לשינוי _____

ג. משך המחקר המומלץ (באם שונה מהמבוקש):

ד. סיכום: המלצות, חזקות וחולשות התוכנית:
